

Klimat- och näringslivsdepartementet,
Regeringskansliet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss, Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap, KN2025/01284, Svar senast 2025-10-31

Er beteckning: KN2025/01284

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på en ökad ambition från regeringen att säkerställa Sveriges försörjningsberedskap. Försörjningsberedskapen är en förutsättning för att nå målet om ett motståndskraftigt samhälle, vilket kan ses ifrån lärdomar från kriget i Ukraina. Länsstyrelsen Östergötland välkomnar utredningens arbete med att försöka konkretisera en ny form av överenskommelse (F-avtal) för att förenkla och ge möjlighet för de offentliga verksamhetsutövare av samhällsviktig verksamhet att teckna avtal som säkerställer försörjning i hela hotskalan.

Länsstyrelsen Östergötland vill även lyfta det förtydligande som utredningen har gjort gällande roller och ansvar för byggnads- och reparationsberedskap. Detta skänker ytterligare ljus på vilka skyldigheter som ansvaret för den samhällsviktiga verksamheten innebär kopplat till byggnads- och reparationsberedskap.

Länsstyrelsen Östergötland anser att nedan nämnda synpunkter behöver förtydligas för att utredningen ska kunna implementeras. I synnerhet vill Länsstyrelsen Östergötland belysa behovet av att ta hänsyn till det geografiska områdesansvaret på samtliga nivåer; lokalt, regionalt, högre regionalt och nationellt.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland vill framföra synpunkter till utredningen som myndigheten anser behöver omhändertas eller förtydligas.

Länsstyrelsen Östergötland anser att försörjningsanalyser utefter det förslag som presenteras i remissen kommer vara en administrativt kostsam metod. Länsstyrelsen Östergötland förordar att målet och syftet med en försörjningsanalys ska omhändertas i processer som redan finns tillgängliga i form av förberedande planering.

Länsstyrelsen Östergötland anser att utredningen förbiser kommunernas behov att kunna öka sin förmåga till försörjningsberedskap samt byggnads- och reparationsberedskap. Detta avser både ett förtydligande kring hur man vill att kommuner ska täckas av F-avtal då de inte ska teckna sådana själva, samt att kommunerna idag inte har tillräcklig kapacitet för att klara sina lagstadgade åtaganden inom byggnads- och reparationsberedskap. Länsstyrelsen Östergötland inser att utredningens ställningstaganden, eller brist därav, kan förklaras med att flera parallella utredningar rörande kommuners beredskap.¹

Länsstyrelsen Östergötlands bedömning är att utredningen inte är konsekvent vad gäller det geografiska områdesansvarets roll. Länsstyrelsen Östergötland vill förtydliga att det geografiska områdesansvaret inte ska förväxlas med sektorns ansvar.

Förslaget om att placera 390 årsarbetskrafter på beredskapsmyndigheter (inklusive länsstyrelser), regioner och kommuner anser Länsstyrelsen Östergötland som endast ett av få medel för att uppnå målet med en framgångsrik byggnads- och reparationsberedskap. Det positiva med satsningen är att ytterligare resurser för att arbeta med civilt försvar ökar på flera nivåer i beredskapsstrukturen. Länsstyrelsen Östergötland vill upplysa om att detta kanske inte är tillräckligt då Länsstyrelsen Östergötland i sin dialog med länets kommuner upplever ett behov av finansiering för att kunna öka den egna beredskapen.

¹ SOU 2024:65 Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig

Länsstyrelsen Östergötland anser att utredningen lägger för stor vikt vid försörjningsanalyser (kapitel 2.4)

Utredningens förslag om försörjningsanalyser innebär en omfattande kartläggning som ska utgöra grunden för en ändamålsenlig försörjnings- samt byggnads- och reparationsberedskap. För att skyndsamt åstadkomma förmågehöjning av det civila försvaret bör åtgärder baseras på brister som uppkommer i myndigheternas arbete med risk- och sårbarhetsbedömningar och förberedande planering. Detta inkluderar att åtgärda uppkomna situationer som man inte har planerat för som behöver lösas skyndsamt med ledning och samverkan. Arbetet med försörjningsanalyser riskerar bli kostsamt med begränsad effekt.

Länsstyrelsen Östergötland anser att även kommuner behöver omfattas tydligt av F-avtal (kapitel 3.7)

Det är positivt att utredningen påpekar behoven av likartade avtalsformer och upphandling och hur dessa ska struktureras. Detta har utgjort ett hinder för effektiv samverkan med näringslivet i det civila försvaret.

Avseende F-avtalen blir det trots detta inte tydligt hur kommuners behov ska tillgodoses då de enligt utredningen inte ska omfattas av F-avtal. Om den underförstådda förklaringen är att dessa ska samordnas av Länsstyrelsen Östergötland bör detta förtydligas för att undvika att kommunerna annars saknar möjlighet att höja sin förmåga.

Länsstyrelsen Östergötland anser att strukturen för byggnads- och reparationsberedskapen i högre grad ska utgå från det geografiska områdesansvaret (kapitel 4)

MSB har föreslagit en principiell inriktning om att beredskapssektorerna i första hand ska syssla med förmågeplanering (utveckling av förmåga) medan myndigheter med

geografiskt områdesansvar ska fokusera på förberedande planering (användande av förmåga).

Vi förordar att byggnads- och reparationsberedskapen ska utgå från det geografiska områdesansvaret. Utifrån denna princip i första hand samordnas på högre regional nivå, inom ramen för den förberedande planering civilområdesansvariga länsstyrelser ansvarar för, där huvudparterna blir civilområdena, militärregionerna, och berörda beredskapsmyndigheters regionala organisation, som Trafikverkets regionavdelningar. Beredskapsmyndigheterna i sektorns huvudsakliga uppgift är att utveckla nationella insatsresurser.

Detta följer också av utredningens konstaterande att byggnads- och reparationsberedskap är en decentraliserad funktion (den ska utföras av den som är ansvarig för den samhällsviktiga verksamheten). Samtidigt nämner utredningen att sektorn har ett övergripande geografiskt områdesansvar vilket Länsstyrelsen Östergötland motsätter sig.

Länsstyrelsen Östergötland avstyrker förslaget om 390 årsarbetskrafter enligt den fördelning som utredningen föreslår (kapitel 4.3.3)

I utredningen föreslås 390 årsarbetskrafter för att upprätthålla en byggnads- och reparationsberedskap samt för samordning av åtgärder inom byggnads- och reparationsberedskapen. Den förmodade kostnaden för detta är oproportionerlig till de behov som redan finns i befintliga planerade åtgärder. Därav blir det inte uppenbart att dessa årsarbetskrafter löser de mest trängande behoven för att höja förmågan i byggnads- och reparationsberedskapen. Exempelvis anser Länsstyrelsen Östergötland att resurser bör läggas på att ge kommuner förutsättningar att klara av sina ålagda uppgifter som ansvariga för byggnads- och reparationsberedskap.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland uppfattar att delar av utrednings slutsatser bör harmoniseras med utfallet av kommittédirektiv Dir. 2025:8 om En ändamålsenlig och effektiv styrning av förvaltningsmyndigheter under krig och krigsrelaterade

förhållanden. Särskilt då denna kommer att analysera ytterligare mandat till sektorsansvariga myndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med civilområdeshandläggare Gustav Helmers som föredragande. I den slutliga handläggningen har också civilområdeshandläggare Fredrik Aiff och krisberedskapshandläggare Kristina Scheller medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.